

Pod Bukovinou

Noviny obyvateľov obcí Staré, Zbudza a Oreské

XI. ročník

číslo 2

december 2021

POKRAČOVALI REKONŠTRUKCIE

V druhej polovici roka 2021 obec Staré pokračovala v realizácii projektov rozpracovaných v predošlom období, pričom išlo o objekt hasičskej zbrojnice a objekty kaštiela a sýpky. Nakoľko v prípade kaštiela a sýpky sa jedná o historické budovy zaradené medzi národné kultúrne pamiatky, obec sa usilovala na ich obnovu získať finančné prostriedky formou dotácie z Ministerstva kultúry Slovenskej republiky (MK SR). Žiadosti o poskytnutie dotácií boli vyhodnotené ako úspešné a v júli 2021 boli pre obec poukázané finančné prostriedky vo výške 20 000 € na obnovu kaštiela a vo výške 12 000 € na obnovu sýpky.

Vynovená hasičská zbrojnica

Na objekte hasičskej zbrojnice stavebná firma MOCHOSTAV Michalovce ukončila stavebné práce na realizácii projektu „Obnova a stavebné úpravy hasičskej zbrojnice“ položením zámkovej dlažby bočných schodov a vyhotovením fasádnej omietky vnútorných a vonkajších stien bočného skladu pri amfiteátri. Z dôvodu ďalšieho využívania verejného priestranstva za hasičskou zbrojnicou obec zrealizovala z vlastných finančných prostriedkov položenie chodníka zo zámkovej dlažby pozdĺž zadnej steny zbrojnice. Celkové stavebné úpravy – výmena garážových dverí za sekčné brány na diaľkové ovládanie, výstavba bočného skladu, rekonštrukcia zadných skladov a rekonštrukcia

bočných schodov boli realizované v celkovej výške približne 30 000 €. Po skončení týchto staveb-

ných úprav je možné skonštatovať, že vynovená stará hasičská zbrojnica je pripravená plnohodnotne slúžiť svojmu účelu.

Nová strecha na sýpke

Objekt tejto historickej budovy je jedným z objektov, ktorého obnova pokračuje postupne a začala v roku 2020 výmenou značne poškodennej eternitovej strešnej krytiny za novú, zo zvitkového plechu antracitovej farby. Pri výmene tejto krytiny bolo nut-

(Dokončenie na str. 4)

Súčastou rekonštrukčných prác na hasičskej zbrojnici v Starom bola aj výstavba bočného skladu. Snímka: MB

VYNOVILI FASÁDU

Žijeme v covidovom čase pomerne dlho. Samé nariadenia, zákazy, uvoľnenia, karantény, očkovania a testovania. Realizovať plánované akcie je niekedy nemožné. Nášmu obecnému zastupiteľstvu v Oreskom sa podarila dobrá vec, a to oprava fasády kultúrneho domu.

Už viac ako dve desaťročia slúži občanom na rôzne príležitosti, či už svadby, kary, oslavy, schôdze a iné podujatia. Súčasťou budovy je aj obchod – predajňa potravín v prenájme COOP Jednota Slovensko. Po rekonštrukcii došlo k skrášleniu vonkajšej fasády. Zmizla špinavá a vyblednutá farba, opadaná omietka, stopy po stavebných úpravách pri osadení okien a dverí či po realizácii prístavby v zadnej časti budovy. Oprava bola nevyhnutná.

Na základe výberového konania boli práce zverené firme ZAPHIR s. r. o. Voľa. V dobe od prebratia staveniska, 20. júla 2021 až do jeho odovzdania 31. októbra, bolo na celej budove vykonané množstvo

rôznych prác, ako vysprávky, nanášanie nových farieb, namontovanie nového vonkajšieho elektrického osvetlenia a taktiež nových odkvapových rúr.

Náklady na rekonštrukciu dosiahli výšku 20 612,46 €. Ďakujeme Nadácii SPP, ktorá pomohla čiastkou 10 000 €. Zvyšnú sumu zaplatila obec zo svojho rozpočtu. V rámci aktívnych prác bolo zrealizované upratanie staveniska. Nová fasáda skrášľuje vzhľad nielen budovy, ale tiež našej obce. (DH)

K zriadeniu novej farnosti „SLOVO SA STALO TELOM“

Evangelista Ján v prológu svojho evanjelia hovorí, že všetko má pôvod v Bohu. Radostnou zvesťou týchto Jánových úvodných riadkov je, že Boh sa vždy chce priblížiť k človeku. Boh ako milujúci Otec, ako večné Slovo sa stáva telom, človekom, aby bol s nami. Slovo sa stalo telom, tak isto by sme mohli definovať zrod našej farnosti. Na začiatku idea, slovo, ktoré sa zrodilo do reálneho usporiadania. Spoločenstvo veriacich tu bolo vždy, avšak teraz už s reálnymi štruktúrami a víziou do budúcnosti.

Boh naprieč dejinami spásy vystiera ruky k človeku. I tento krok ustanovenia novej farnosti je jeho dielom byť bližšie pri človeku. 279. kánon kódexu kánonov východných cirkví hovorí, že farnosť je určité spoločenstvo veriacich v Krista, natrvalo ustanovené v eparchii, o ktoré pastoračná starostlivosť je zverená farárovi.

Spoločenstvá veriacich byzantského obradu sú neodmysliteľnou súčasťou dejín obcí Zbudza i Oreské. Aby sa primeranejšie zabezpečilo duchovné dobro a spravovanie veriacich byzantského obradu zriadil vладыka Cyril Vasil SJ, košický eparchiálny biskup, od 1. augusta 2021 farnosť ZBUDZA – ORESKÉ, s filiálkami Oreské a Staré. Za farský chrám bol ustanovený Chrám Premenenia Pána v obci Zbudza. Za prvého administrátora novovzniknutej farnosti bol ustanovený jerej Mário Cserép.

Veríme, že Boh tento dar nového usporiadania bude naďalej požehnať a skrze spoločenstvo veriacich sa zjavovať tomuto svetu.

jerej Mário Cserép,
administrátor Gréckokatolíckej
farnosti ZBUDZA – ORESKÉ

V ORESKOM KOMPOSTUJÚ

Kompostovanie je spôsob, ako asi môžeme svojpomocne z biologického odpadu vyrobiť kvalitný kompost, organické hnojivo, ktoré použijeme pre pestovanie rastlín a vrátíme živiny do pôdy. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zavedenie kompostovania propaguje a túto povinnosť ukladá aj obciam. Obec Oreské sa zapojila do tejto celoštátnej akcie s cieľom ochrániť životné prostredie a zúžitkovať domáci odpad. Zakúpila kompostéry pre všetky domácnosti v obci v celkovej hodnote 20 114,40 € z obecného rozpočtu. Dodávateľom uvedených kompostérov bola firma JRK Slovensko s.r.o. Bratislava. Veríme, že uvedené kompostéry budú slúžiť občanom dlhodobo a k spokojnosti. (dh)

SLÁVNOSTNÝ DEŇ

V deň sviatku Sedembolestnej Panny Márie, 15. septembra, zavšril Svätý Otec František svoj pobyt na Slovensku sv. liturgiou v Šaštíne. Tomuto sviatku je zasvätený aj rímskokatolícky filiálny kostol v Zbudzi.

V tento slávnostný deň sa po ročnej pauze z dôvodu pandémie konala odpustová slávnosť za prítomnosti veriacich našej obce a okolia. Svätú liturgiu celebraval duchovný otec a správca farnosti Vinné ThDr. PaedDr. Luboš Onderčíň PhD. spolu so správcom farnosti Staré ThDr. Konštantínom Danielom Bolešom PhD. a administrátorom novovzniknutej gréckokatolíckej farnosti Zbudza-Oreské jerejom Mgr. Máriom Cserépom.

Príjemnú atmosféru našej odpustovej slávnosti umocnil krásnymi spevmi chrámový spevácky zbor Lusicus zo Starého. (A.F.)

ADVENT A VIANOCE V ŠKOLE

V prvú adventnú nedeľu sme na adventných vencoch zapálili jednu zo štyroch sviec a začali obdobie príprav na najočakávanejšie sviatky roka. Ani deti v našej materskej škole v Zbudzi nelenili a pomáhali zdobiť triedy svojimi výrobkami. Svojimi šikovnými rúčkami zhotovili papierové vianočné gule, mikulášske čižmičky, Mikulášov a iné ozdoby na vianočný stromček.

Zvyk a tradíciou je v adventnom čase mnoho. Aby ich poznala aj najmladšia generácia, snažíme sa ich približovať aj deťom v našej škole. V deň **sv. Barbory** sme si na prechádzke odtrhli pár vetvičiek z čerešňového stromu a dali do väzy, aby nám do Vianoc pekne rozkvitli.

Deťmi obľúbenou a zároveň obávanou tradíciou je **Mikuláš**, spolu s čertom a anjelom. Pre tie deti, ktoré boli dobré, má Mikuláš sladkosti a darčeky. Decká sa na Mikuláša tešili celý týždeň. A veru ich nesklamal. Vypočul si básničky a pesničky všetkých detí a porozdával mikulášske balíčky.

Nezabudli sme ani na deň **sv. Lucie**, kedy sa dievčatá obliekali do bielych odevov a husím brkom v ruke vymetali z domov zlú silu a choroby.

Nádherným symbolom vianočných sviatkov je vianočný stromček. Rozsvietil sa aj v materskej škole a s ním sa rozsvietili aj očka našich

detí. Svoje prania a želania nakreslili na výkresy a čakali na deň, keď do školy prišiel **Ježiško**. Aby sme si čakanie na Ježiška spríjemnili, naučili sme sa pripravovať **voňavé vianočné medovníčky**. Po adventných prípravách všetko stíchne a prichádza magický čas. Koledy ohlasujú výnimočné chvíle plné pokoja, lásky a štedrosti.

V našej materskej škole sa snažíme fungovať plnohodnotne aj napriek situácii, ktorá vládne v súvislosti s pandemiou COVID 19. Mrzí nás, že všetky aktivity a podujatia sa nemôžu konať za prítomnosti rodičov a verejnosti. Pre rodičov sme natočili **krátke video** z mikulášskej a vianočnej besiedky, aby sme ich aspoň takto potešili. Rok 2021 bol náročný nielen pre nás pedagógov, ale určite aj pre rodičov. Veríme, že nás čaká lepšie obdobie a život v našej „škôlke“ sa vráti do starých koľají.

Darina Bálintová,
riaditeľka MŠ Zbudza

Atmosféra na stretnutí Staranov a Jasenovčanov v Štarianskej doline.

Snímka: MB

STRETNUTIE S JASENOVČANMI

Pätnásty september je štátnym, ale zároveň aj cirkevným sviatkom Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska. Tento deň je pre obyvateľov Starého taktiež dňom stretnutia s obyvateľmi „susednej“ obce Jasenov (okr. Humenné).

Stretnutie sa už tradične od roku 2004 uskutočňuje pri Vojtkovom kríži na rozhraní katastrov oboch obcí. Výstup ku krížu v peknom slnečnom počasí bol príjemnou prechádzkou jesennou prírodou a zároveň možnosťou urobiť niečo pre svoje zdravie. Na úvod stretnutia starostovia oboch obcí – Ing. Michal Bereznanin a Ing. Lu-

cia Sukelová privítali účastníkov stretnutia a duchovný otec ThDr. Daniel Boleš, PhD. odslúžil krátku pobožnosť.

Po mierne náročnom výstupe bolo nutné doplniť chýbajúce kalórie pripraveným občerstvením a malým pohostením. Poďakovanie za plynulý priebeh stretnutia patrí poslancom Obecného zastupiteľstva v Starom a šikovným staranským ženám – Márii Rímkovej, Terézii Hudáčkovej, Anne Hlinkovej a Helene Čornejovej, ktoré pripravili pohostenie. Vedenie obce sa touto cestou chce poďakovať súkromnej podnikateľke Márii Rímkovej za poskytnutý sponzorský dar.

HARMONOGRAM ZBERU ODPADU 2022 – ZBUDZA

TKO (tuhý komunálny odpad)

6. a 20. január, 3. a 17. február, 3., 17. a 31. marec, 14. a 28. apríl, 12. a 26. máj, 9. a 23. jún, 7. a 21. júl, 4. a 18. august, 1., 15. a 29. september, 13. a 27. október, 10. a 24. november, 8. a 22. december.

Zmiešané plasty, PET fľaše

10. január, 8. február, 10. marec, 8. apríl, 9. máj, 8. jún, 27. júl, 19. august, 12. september, 6. október, 11. november, 9. december.

Papier a VKM (viacvrstvé kombinované materiály - tetrapaky)

25. február, 1. apríl, 31. máj, 22. august, 13. október, 19. december.

Sklo

17. január, 17. marec, 16. máj, 18. júl, 14. september, 14. november.

Elektro, kovové obaly

23. február, 23. august.

Nebezpečný odpad

29. január, 28. september.

Oleje

14. január, 15. marec, 12. máj, 12. júl, 12. september, 7. november.

Takýmito balíčkami obdaril Mikuláš zbudžanské deti.

Snímka: MŠZ

LIKVIDOVALI POŽIAR

Dňa 23. decembra v ranných hodinách došlo v Starom k požiaru rodinného domu Štefana Macejka, pri hasení ktorého zasahovali príslušníci Hasičského a záchranného zboru z Michaloviec. Po zistení rozsahu požiaru boli taktiež vyrozumení hasiči z Dobrovoľného hasičského zboru Staré, aby sa dostavili na miesto požiaru a pomohli tento požiar hasiť.

Vo veľmi krátkom čase už hliadka v zložení: Marián Ivan, Michal Bereznanin, Martin Demčák, Tomáš Bereznanin, Adrián Ivan a Lukáš Bereznanin vyrazila s vozidlom IVECO na miesto požiaru. Pri samotnom zásahu bola demontovaná časť plechovej krytiny strechy v mieste požiaru a bola odstrá-

nená časť hranola krovu, ktorá horela.

Pravdepodobnou príčinou požiaru podľa vyjadrenia zisťovateľa príčin požiarov HaZZ Michalovce bolo nesprávne umiestnenie vývodu dymovodu vykurovacieho telesa do

komína. Hasiči DHZ Staré po zlikvidovaní požiaru vykonávali kontrolnú činnosť miesta požiaru do neskorých večerných hodín. Vedenie obce sa touto cestou chce poďakovať hasičom DHZ Staré za rýchly a profesionálny zásah pri ochrane majetku obyvateľa našej obce. (MB)

Hasiči pri likvidácii požiaru rodinného domu v Starom. Snímka: MB

OPLOTILI IHRISKO

Detské ihrisko v obci je dobrá vec. Deti sa tam môžu vyšantiť, niektoré samé, menšie s rodičmi. Naše, v Oreskom, sa nachádza hneď vedľa cesty, kde často preháňajú autá. Bezpečnosť detí tak zostávala len na rodičoch.

Obecné zastupiteľstvo na základe výberového konania poverilo firmu WORKSTONE s.r.o.

ZO ZŠ V STAROM

Ekoalarm

Základná škola v Starom sa prihlásila do projektu Ekoalarm, ktorý je zameraný na pomoc školám so separovaním odpadu. Škola dostala farebné koše, ktoré budú umiestnené v triedach a na chodbách. Filozofiou je, že zmena myslenia u ľudí musí začať od detí a mládeže. Už v mladom veku by mali získať správny postoj a byť ohľaduplní k životnému prostrediu.

Šarkaniáda

V jeden októbrový deň využili školáci zo staranskej ZŠ priaznivé počasie, ktoré umožnilo vzlietnuť šarkanom. Obloha nad miestnym futbalovým ihriskom sa zaplnila pestrofarebnými šarkanmi.

iBodor

Žiaci školy sa zapojili do informatickej súťaže iBodor. Úspešnými riešiteľmi v skupine žiakov 2. a 3. ročníka boli Martin Ferenc, Oľivia Turcovská, Katarína Baniková a Tereza Lalová. Medzi štvrtákmi sa najviac darilo Dávidovi Andrejčinovi. (šk)

Strážske realizovať stavbu „Oplotenie detského ihriska a kultúrneho domu“. S prácou začali 1. augusta 2021 a 31. októbra bola stavba odovzdaná. Ihrisko dostalo nové oplotenie, spodnú časť tvorí panelový plotový systém a vrchnú poplastované pletivo v zelenom prevedení. V rámci akcie bol postavený aj nový plot pri kultúrnom dome, na ktorý boli použité betónové dosky plotové, čím došlo k oddeleniu obecnej stavby od rodinných domov. Náklady na oplotenie spoločenskej miestnosti predstavovali sumu 1 980,35 € a boli financované z rozpočtu obce. Oplotenie detského ihriska stálo 2 416,01 € a bolo financované z Nadácie SPP. Nadácia zároveň prispela aj na

časť dovybavenia detského ihriska. Obec oslovila firmy na detské atrakcie a prostredníctvom jednej z nich (Veríme v zábavu, s.r.o. Trenčín), zabezpečila jednu obojstrannú hojdačku (3 m) a hrošíka pre menšie deti.

Uvedeným oplotením a dovybavením atrakcií sme potešili hlavne deti a ich rodičov. Pre nás bola prvoradá a najdôležitejšia ich bezpečnosť, ktorú sa nám dúfame podarilo zabezpečiť. (DH)

V Oreskom nedávno oplotili detské ihrisko a kultúrny dom. Práce si vyžiadali náklady za takmer 4 400 €. Snímka: OR

MÁME VÝSLEDKY SČÍTANIA

Prinášame vám výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021, ktoré nedávno zverejnil Slovenský štatistický úrad.

Obec ORESKÉ

V Oreskom bolo 158 domov a žilo tam 492 obyvateľov, z toho 479 Slovákov, 1 Maďar, 2 Česi, 1 Bulhar a 9 národnosť neuviedli.

SODB
2+21

Obec STARÉ

V Starom bolo 249 domov a žilo tam 755 obyvateľov, z toho 731 Slovákov, 1 Maďar, 1 Ukrajiniec, 1 Nemec, 1 Poliak, 1 Rus a 19 národnosť neuviedlo.

Obec ZBUDZA

V Zbudzi bolo 162 domov a žilo tam 535 obyvateľov, z toho 516 Slovákov, 1 Maďar, 3 Rusíni, 3 Česi, 1 Ukrajiniec, 1 Poliak, 2 inej národnosti a 8 národnosť neuviedli.

Ďalšie údaje, vrátane rozdielu oproti roku 2011 nájdete v tabuľke. J. P. Zemplínsky

	Spolu	ORESKE	STARÉ	ZBUDZA
Počet obyvateľov (zmena od 2011)	1782 (-36)	492 (+7)	755 (-43)	535 (0)
Muži	875 49,10%	248 50,41%	351 46,49%	276 51,59%
Ženy	907 50,90%	244 49,59%	404 53,51%	259 48,41%
Rímskokatolícka cirkev	1311 73,57%	325 66,06%	655 86,75%	331 61,87%
Evanjelická cirkev a. v.	9 0,51%	1 0,20%	6 0,79%	2 0,37%
Gréckokatolícka cirkev	328 18,41%	124 25,20%	40 5,30%	164 30,65%
Pravoslávna cirkev	5 0,28%	1 0,20%	3 0,40%	1 0,19%
Reformovaná kresťanská cirkev	6 0,34%	3 0,61%	1 0,13%	2 0,37%
Svedkovia Jehovovi	4 0,22%	-	-	4 0,75%
Evanjelická metodistická cirkev	1 0,06%	-	-	1 0,19%
Islam	1 0,06%	-	1 0,13%	-
Ad hoc hnutia	1 0,06%	-	1 0,13%	-
Iné	2 0,11%	-	2 0,26%	-
Bez vyznania	77 4,32%	28 5,69%	28 3,71%	21 3,93%
Bez uvedenia vyznania	37 2,08%	10 2,03%	18 2,38%	9 1,68%

STRUČNE

NOVÁ FARNOSŤ

Košický eparcha vладыka Cyril zriadil k 1. augustu 2021 novú gréckokatolícku farnosť Zbudza – Oreské. V nedeľu 5. augusta bola vo farskom chráme v Zbudzi slávená odpustová slávnosť zo sviatku Premenenia Pána. Hlavným celebrantom a kazateľom bol biskupský tajomník o. Martin Mráz. Koncelebrovali o. František Puci, Karol Knap a Mário Cserép. (PZ)

S POŽEHNANÍM

Nový školský rok 2021/2022 v novozriadenej farnosti začal požehnaním detí v gréckokatolíckych chrámoch v Oreskom (2.9.) a Zbudzi (3.9.). Na sviatok Narodenia Presvätej Bohorodičky (8.9.) požehnal administrátor farnosti Mário Cserép školákom v obidvoch chrámoch školské tašky a pomôcky. (red)

PRIJALI SVIATOSŤ

V nedeľu 19. septembra bola vo farskom kostole Nanebovzatia Panny Márie v Starom birmovka. Sviatosť prijatia darov Ducha Svätého udelil košický pomocný biskup Mons. Marek Forgáč 34 mladým veriacim v prítomnosti miestneho farára dp. Konštantína D. Boleša O.Praem. Z nich 22 bolo z farskej obce a po 6 z filiálnych obcí Oreské a Zbudza. Pri slávnosti, ktorej prenos zabezpečovala farnosť prostredníctvom internetu, účinkoval aj miešaný spevácky zbor Lusicus. (PZ)

MIKULÁŠ V STAROM

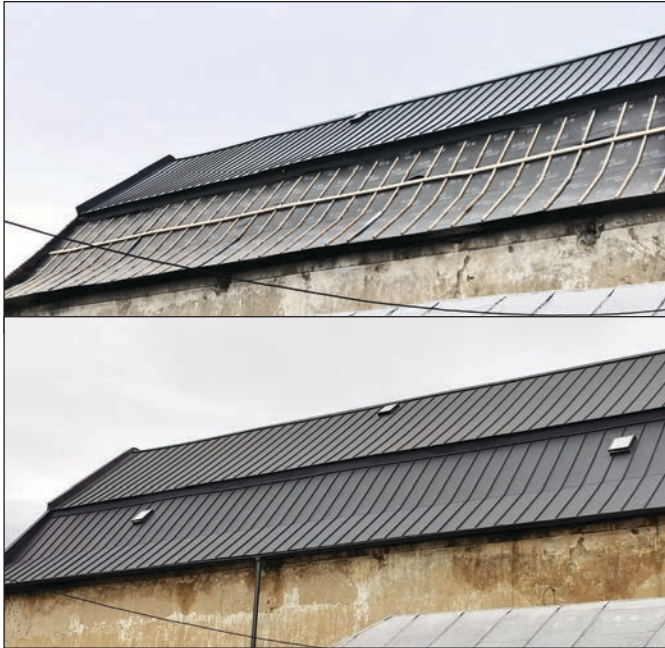
Začiatok decembra je každoročne spätý s oslavou sviatku svätého Mikuláša a inak tomu nebolo ani tento rok. Mikuláš v predvečer oslavy svojho sviatku rozdáva deťom darčeky, ktoré sú plné sladkých prekvapení. Ani tento rok nezabudol na deti, avšak nemohol im doniesť darčeky osobne, lebo mu v tom zabránil vírus. Mikuláš teda doniesol darčeky na obecný úrad a starosta ich deťom zanesol do materskej i základnej školy. (ber)

JUBILUJÚCI ZBOR

Ako ten čas letí! Nedávno uplynulo desať rokov od založenia chrámového speváckeho zboru v Starom, ktorý poznáme pod názvom Lusicus. Stalo sa to po príchode duchovného otca Jána Čecha Špireka do staranskej farnosti, ktorý podchytil nadšencov zborového spevu zo Starého, Oreského, Krivoštieň a Zbudze. Nacvičovali po večeroch v studenom kostole a premiérovú vystúpili na vianočnom koncerte v decembri 2011. Zbor vystupuje počas väčších sviatkov v celej farnosti, na rodinných oslavách, obecných podujatiach či pri iných príležitostiach v blízkom regióne. (-r-)

POKRAČOVALI REKONŠTRUKCIE

(Dokončenie zo str. 1) né vymeniť aj viaceré časti dreveného krovu, ktoré boli napadnuté hnilobou a neplnili už svoju funkciu z dôvodu značného poškodenia. Z dôvodu obmedzeného množstva finančných prostriedkov bola v roku 2020 vymenená strešná krytina na východnej strane sýpky a horná polovica strešnej krytiny na západnej strane sýpky. V roku 2021 bola dokončená výmena strešnej krytiny na dolnej polovici západnej strany sýpky vrátane oplechovania južnej a severnej atiky. Vedenie obce do budúcnosti plánuje realizovať aj obnovu interiéru

Strecha sýpky pred a po dokončení.

sýpky s následným využitím objektu pre obyvateľov obce, resp. obyvateľov širšieho okolia.

Obnova miestneho kaštiela

Jednou z dominantných budov v našej obci je budova bývalého kaštiela rodu Stárajovcov, ktorá je Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Rekonštrukcia tohto rozsiahleho objektu je časovo, a samozrejme aj finančne, veľmi náročná, preto prebieha po jednotlivých, zvyčajne ročných etapách.

V roku 2021 bola z MK SR poskytnutá dotácia vo výške 20 000 € rozdelená do dvoch častí – na výmenu interiérových dverí a na výmenu okien. Z poskytnutej dotácie bola zrealizovaná výroba 3 kusov interiérových dvojkrídlových dverí s obložkovou zárubňou na poschodí, predelové dvojkrídlové dvere s poloblúkovým nadsvetlíkom chodby na prízemí a výmena 7 kusov okien za eurookná na východnej a južnej strane na poschodí. Zámerom vedenia obce je vyhotovenie interiérových dverí a eurookien v jednotlivých izbách na poschodí kaštiela s ich následným využitím pri rôznych príležitostiach.

Súčasťou rekonštrukcie kaštiela je aj výmena okien a dverí.

Hygienické zariadenia sú nevyhnutnou podmienkou organizovania spoločenských podujatí v miestnom kaštieli.

Hygienické zariadenia v kaštieli

Spol. Eustream Slovak GAS už viac rokov prostredníctvom Nadácie SPP prispieva na rekonštrukciu priestorov kaštiela v našej obci. V roku 2020 prispela na vybudovanie časti hygienických zariadení sumou 6 000 € a v roku 2021 poskytla finančné prostriedky takisto vo výške 6 000 € na dokončenie ich druhej časti. Súčasne so zhotovením spomínaných zariadení obec realizovala z vlastných finančných prostriedkov zakúpenie a polozenie odpadového potrubia, zakúpenie a osadenie betónovej žumpy s následným pripojením hygienických zariadení. Len vďaka finančnej pomoci spoločnosti Eustream bolo možné túto výstavbu zrealizovať. Bez toho by nebolo možné pokračovať v ďalšej rekonštrukcii objektu za účelom jeho využitia pre kultúrne a spoločenské akcie.

Rekonštrukcia chodníka

Značná časť chodníkov v našej obci už má svoje lepšie obdobie dávno za sebou a niektoré ich úseky pripomínajú skôr prekážkovú dráhu ako pohodlný chodník. Na základe rozhodnutia vedenia obce a OcZ bol spracovaný projekt rekonštrukcie chodníka od OcÚ po rodinný dom č. 161 (Vojtko) v celkovej dĺžke 395,88 m.

V jeseni bol v obci zrekonštruovaný chodník v dĺžke 396 metrov. Po stavebných úpravách nasledovala pokládka zámkovkej dlažby.

Snímky na strane: MB

Podľa projektu bolo treba zrealizovať 23 vjazdov k rodinným domom a v niektorých častiach rozšírenie pôvodného chodníka na predpísanú šírku 1,30 m. Následne, v zmysle zákona č. 343/2015 o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov, bol urobený výber zhotoviteľa, ktorým sa stala spoločnosť RAVOZA s. r. o. Vinné.

Rozpočet na rekonštrukčné práce podľa projektu predstavoval 57 708,36 €, pričom vysúťažená suma bola 53 023,67 €. Rekonštrukcia chodníka bola realizovaná na základe zmluvy a začala 27. septembra 2021. Ukončená bola 29. októbra. Počas realizácie bolo potrebné niektoré vzniknuté problémy operatívne riešiť a prijímať rozhodnutia za účelom plynulého postupu prác. Aj preto bola rekonštrukcia navýšená o práce navyiac v sume 8 368,14 € a po prirátaní ďalších výdavkov (odmena stav. dozoru, terénne úpravy a iné) celková suma dosiahla čiastku 62 975,81 €.

Tieto práce boli financované z prostriedkov obce, ušetrených za posledné tri roky po nástupe nového vedenia obecnej samosprávy. MB

ZACHOVANÁ ZMIENKA O ZBUDZI

Prvá písomná zmienka o Zbudzi pochádza z čias panovania kráľa Bela IV. (1235-1270). Kráľ v nej potvrdil, že daroval zemanom zo Zbudze časť svojho majetku (pozemky). O už nejstávajúcej listine je stručný zápis v dokumente z r. 1409, kedy sa na ňu odvolávala vtedajšia generácia zbudžanských zemanov: „literarum quondam domini Bele regis ... exhibendarum“, teda „listina kedysi panovníkom, kráľom Belom vydaná“. Keďže nie je známe presné datovanie vydania tejto listiny, do úvahy treba brať celé obdobie jeho panovania.

Koncom 13. stor. silne vplyv oligarchov v Uhorsku najmä v dôsledku vymretia kráľovského rodu Arpádovcov. Všetci mocní v rozpoltenom Uhorsku tak hľadali spojencov aj medzi zemanmi. Bol medzi nimi zrejme i šľachtic Jakub z rodu Kaplan, ktorý sa rozhodol darovať časť pozemkov zemanom zo Zbudze. Doklad o tom sa nachádza v listine Jágerskej kapituly z r. 1301. Jej opis uvádza napr. Nagy (1887, s.37-38), v Listinári rodu Sztaary 1234-1396. Listina (spísaná 27.8.1301) potvrdzovala, že šľachtic Jakub, syn Jakuba z rodu Kaplan (de genere Kaplyn) daroval svojim vazalom Ladislavovi, synovi Bodislava a Jánovi, synovi Petra zo Zbudze (de Zubugya) za verné služby, ktoré mu preukázali od ranej mladosti, časť svojho majetku (pozemky) pri sídliskovej časti Vyšná Zbudza (Fulzubugya). Pozemky susedili s Ladislavovou a Jánovou časťou zbudžanského majetku, ležiacou pri sídliskovej časti Nižná Zbudza (Olzubugya). Podľa polohopisu ležali v súčasných chotároch obcí Staré, Oreské a Zbudza.

Na ďalšej strane listinára opis originálu pokračuje. Podrobný polohopis týchto pozemkov možno nájsť v spodnej časti s. 38. Uvádzaeme jednu z verzí jeho prekladu z latinčiny do slovenčiny. Hranicu, medzi, oddeľujúcu tieto pozemky od ostatných opísala poverená osoba takto: „Prvý medzník (prima meta) sa nachádzal na západe, pri rieke Laborec (Luborch). Odtiaľ hranica/medza (horná, severná) smerovala na východ po rovine, až k lipe, pod ktorou boli dva zemné medzníky. Odtiaľ išla k jednému buku, kde boli dva zemné medzníky. Odtiaľ išla k sútoku tokov Čarna Neceče (Churnanatacha) (mŕtve rameno Laborca) a potoka Suchá Zbudza (Zuharzubugya). Odtiaľ sme-

rovala v tej istej rovine a pripojila sa na dva zemné medzníky. Pokračovala k istému briežku, kde sa pripojila na verejnú cestu (Zbudza - Staré) dvoma medzníkmi susedných zemí. Odtiaľ smerovala priamo (ďalej na východ) a schádzala do potoka Veľká Zbudza (Nagzubugya). Tu sa dotýkala zemných medzníkov pána Andreja. Odtiaľ zostupujúc na tejto strane rieky (teda smerom na juh) sa spájala s medzníkmi zeme Nižná Zbudza a vracala sa na západnú rovinku, na miesto (locum), ktoré sa volá Mersegepu a tu pri verejnej ceste (z Oreského) sa znova pripájala na dva medzníky. Odtiaľ smerovala k Hrabovému lesu (Gertanturunch), v ktorom bol medzníkom dub a idúc po jednej lúke sa pripájala na dva zemné medzníky. Odtiaľ išla priamo (smerom na západ) k miestu Suchý dub (locum Zuhorzudub), kde sa dotkla rieky Laborec. Po toku rieky sa vracala ku hlavnému (prvému) medzníku smerom na západ (skôr na SZ), pretínajúc záhyb rieky a tu končila.“

Približnú lokalitu darovaných pozemkov je zrejme možné určiť i po vyše 700 rokoch (jednak z latinského prepisu listiny, no najmä zosúladením latinského opisu s historicko-geografickými realiami).

Ing. Mgr. Anton Meteňko, PhD.

SMUTNÉ VÝROČIE

V roku 1831 postihla východ Slovenska epidémia cholery. Neobišla ani obec Staré. Od 15.7. do 3.9. jej podľahlo 60 rímskokatolíkov. V Oreskom podľahlo chole-re (od 29.7. do 4.9.) 25 rímskokatolíkov. V tejto obci pochovávali obeť cholery na odľahlom mieste (tzv. choleraš). Medzi 27.7. a 7.9. bolo aj 31 obetí v Zbudzi. (red)

V júli 2001 postihla Staré veľká povodeň. Valila sa do dvorov, pivníc a brala všetko, čo jej stálo v ceste. Dokonca aj autá. Snímka: archív

▲ Prvý administrátor farnosti jerej Mário Cserép.

◀ Dekrét o zriadení gréckokatolíckej farnosti Zbudza – Oreské.

OD HENDŽELOVIEC K ZBUDZI

Rok 2021 sa stal významným pre gréckokatolíkov vo všetkých našich troch obciach. Dekrétom č.j.: 332/2021 z 1. júna totiž zriadil košický gréckokatolícky eparch Cyril Vasil SJ s platnosťou od 1. augusta 2021 novú farnosť ZBUDZA – ORESKÉ s filiálkami Oreské a Staré. Za farský chrám ustanovil Chrám Premenenia Pána v Zbudzi. Prvým administrátorom sa stal výpomocný duchovný z Michaloviec jerej Mário Cserép. Podľa posledného sčítania z roku 2021 žilo v tejto novej farnosti 328 obyvateľov, ktorí sa hlásili ku Gréckokatolíckej cirkvi (Zbudza 164, Oreské 124 a Staré 40).

Táto farnosť je síce nová, ale v tomto mikroregióne nie prvá. V roku 1741 sa spomína meno parochia Lukáša Palkoviča v Hendželovciach. O prvej parochii nám čo-to prezrádza protokol z kánonickej vizitácie, ktorú v našich končinách (v Zemplínskej stolici) vykonal v lete 1749 jágerský biskup František Barkóci. V zápise z vizitácie staranskej farnosti sa uvádza: „Hencelovce (Hendzelócz, Hendzelocz). R. k. filiálka farnosti Staré. Cerkev [drevená z roku cca 1727] so svojou výbavou, vo veži viseli 2 zvony. Počet obyvateľov neuvedený. Presbyter Lukáš Palkovič (Palkovics), ktorý bol vyskúšaný z potrebných vecí 9. júla 1749 v Humennom jágerským biskupom FB. Presbyter býval v dome na pozemku, ktorý dostal od zemepána“. Obec, ktorú Orešfania dodnes volajú Hendželovce, ležala v blízkosti terajšieho rybníka a postupne splynula s Oreským. Na mieste kde stála, stojí dnes prístenný kríž. Koncom 18. stor. zanikla aj samotná farnosť.

V samotnom Oreskom, kde stál vtedy len drevený rímskokatolícky kostol sv. Jozefa, ženicha Panny Márie so zvonom z roku 1661, okrem 84 rímskokatolíkov a 1 kalvína narátali aj 12 gréckokatolíkov. V Starom, kde žilo 220 obyvateľov, bolo 23 uniatov, t. j. východných kresťanov zjednotených s Rimom a 16 kalvínov. V zápise sa uvádza, že jeden hon v staranskom chotári sa nazýval Popovská vinica (vinea Popovska dicta). Zbudza počas tejto cesty biskupa Barkóciho nebola vizitovaná, keďže rímskokatolícka farská obec Vinné patrila do Užskej stolice.

Po predchádzajúcich nepokojoch sa život do našich končín postupne už

vracal (po Sátmarskom mieri 1711) a tak napr. aj situácia v roku 1792 počas episkopátu jágerského biskupa Karola Esterháziho bola priaznivejšia. V tom čase už v Zbudzi žilo 350 obyvateľov, z toho 123 gréckokatolíkov (patrili do farnosti Tarnava), 213 rímskokatolíkov, 1 kalvín a 13 židov. Spomínajú sa ešte Hendželovce, ale už ako filiálka Vole. Žilo tam 160 gréckokatolíkov, v Starom 106, v Oreskom 30, v Nacnej Vsi 222 a v samotnej farskej obci Voľa 217.

Počas ďalších dvoch storočí, hlavne v deväťnástom, takmer úmerne s priaznivou demografiou, menil sa aj počet veriacich. Napr. v Zbudzi od 88 do 206 gréckokatolíkov, v polovici 2. dekády 20. stor. to bolo už 227. V Oreskom sa počty pohybovali od 109 do 226 v 19. stor., neskôr to bolo medzi 120 – 188. Zaujímavá situácia bola v Starom. Kým v 19. stor. sa počty gréckokatolíkov pohybovali od 152 do 355, na začiatku 1. svet. vojny to bolo 168. Postupne však klesli až na 17 v roku 2001, čo bolo spôsobené nielen migráciou obyvateľstva, ale aj dôsledkami zákazu Gréckokatolíckej cirkvi v Československu (1950 – 1968) a obmedzovania jej činnosti po tzv. normalizácii (po r. 1970).

Novozriadená gréckokatolícka farnosť má k dispozícii dva chrámy. Okrem spomínaného farského v Zbudzi (1937 – 1938) aj filiálny Chrám Presvätej Bohorodičky Ochránkyne v Oreskom (z konca 19. stor.). Niektoré schematizmy Mukačevskej eparchie uvádzajú Oreské aj ako „olím parochia“ (predtým farnosť), čo mohlo byť neskôr interpretované aj na základe splynutia obce s Hendželovcami. J. P. Zemplinsky

MICHAL FERKO, VÝZNAMNÝ OBČAN OBCE ZBUDZA

V roku 2021 sme si pripomenuli 100 rokov od narodenia a 20. výročie úmrtia významného občana obce Zbudza Michala Ferka. Narodil sa 6. februára 1921 v Zbudzi. Jeho rodičia Michal Ferko st. a Mária rod. Mandžáková boli roľníkmi a bývali v našej obci.

Otec Michal odišiel do Ameriky, tam neskôr aj zomrel. Na rodinu však nezabudol. Z peňazí, ktoré posielal, dali postaviť nový dom, do ktorého sa mladý Michal aj s matkou presťahovali. Bol to jeden z prvých rodinných domov v obci vymurovaný z pevnejších materiálov (tehla, tvárnice). V rodnej obci absolvoval mladý Michal 8-ťriednu ľudovú školu. Počas školy i po jej skončení pracoval ako roľník na vlastných pozemkoch.

Dňa 18. marca 1942 bol odvodovou komisiou v Michalovciach odvedený k vojsku. Ako vojak Slovenskej armády 1. októbra v tom istom roku nastúpil do 1. eskadrony jazdeckého prezvedného oddielu (JPO) Michalovce. Dňa 1. júna 1944 bol povýšený na slobodníka. Jednotka bola presunutá do Brezna n/H. Niečo vyše mesiaca pred jeho predpokladaným odchodom do civilu vstúpila nemecká okupačná armáda na územie Slovenska. Michal bol 1. septembra 1944 preložený do Banskej Bystrice a zaradil sa do ozbrojeného povstania československých povstaleckých jednotiek. 2. novembra, bol v horách na strednom Slovensku zajatý nemeckou armádou a odvečnený do Nemecka, do koncentračného tábora v mestečku Oberlungwitz. Ako vojnový zajatec, tam pracoval vo fabrike. 14. apríla 1945 americká armáda oslobodila väzňov tohto koncentračného tábora. Z Nemecka sa však vrátil až 15. júna. Podľa spomienok manželky boli zajatci privedení z Nemecka do Bratislavy autami [zrejme až koncom mája, keď to bolo ako tak bezpečné]. Z Bratislavy prišiel domov pešo a bicyklom. Spoločnosť mu robil kamarát Maskal z Petrovci n/L. Michal sa oženil s Matildou rod. Slivočkovou, ktorá stála po jeho boku až do jeho smrti. Vychovali 3 deti: synov Františka a Emila a dcéru Martu. Postupne sa rodina rozrástla aj o ďalšie generácie.

V roku 1948 bol Michal Ferko navrhnutý a zvolený za podpredsedu MNV v Zbudzi a zároveň bol aj poslancom. 1. mája 1958 bol zvolený do funkcie tajomníka MNV. V roku 1964 sa stal predsedom MNV. V tejto čelnej funkcii pôsobil dlhé roky a podieľal sa na riešení mnohých problémov spojených s obcou. V povojnových rokoch to bola najmä dopravná dostupnosť obce. Vybudovanie pevného cestného spojenia Michalovce – Zbudza – Strážske znamenalo pre občanov obce nové možnosti cestovania a to nielen za prácou, ale i do škôl do najbližších miest (Michalovce, Strážske, Hu-

menné). Pod vedením M. Ferka bola realizovaná regulácia potoka v intraviláne obce. Stromy nasadené popri jeho brehoch sú jeho dielom, niektoré aj osobne zasadil. Nové pracovné príležitosti priniesla aj prieskumná baňa nedeľko obce (za verejným obecným cintorinom). Rozbehla sa roz-

siahla výstavba rodinných domov. Obec však čoskoro postihla stavebná uzávera z dôvodu objavenia veľkého ložiska kamennej soli.

M. Ferko počas svojho pôsobenia ako predseda MNV významne prispel k spevneniu miestnych komunikácií a chodníkov, ktoré neskôr boli pokryté asfaltom. V čase jeho úradovania zažívala obec populačnú explóziu. Pôvodná cirkevná škola už nestačila. Starší žiaci začali navštevovať zá-

kladné školy v Michalovciach. Výučba sa presunula do priestorov bývalého kaštieľa. V obci bola základná škola pre 1.-5. ročník. Jedna trieda už nestačila. Škola mala nakoniec v časoch najväčšieho rozmachu až 3 triedy. Vyučovali tu najmenej 3 učiteľky. V bývalej starej škole bola zriadená materská škola. Tá ostala jediným výchovným zariadením v obci dodnes. Jednou z epizód počas jeho výkonu činnosti v obecnej funkcii bolo aj zrezanie starého duba, ktorý sa nachádzal na okraji futbalového ihriska pri miestnom úrade. Vzhľadom na svoj vek, ale najmä častý pád suchých vetiev, bol už nebezpečný nielen pre žiakov základnej deväťročnej školy, ale i pre okoloidúcich. Potešili sa tomu aj miestni športovci – futbalisti. Mohla sa začať výstavba novej budovy pre ich činnosť.

V roku 1974 bol Michal ocenený Pamätnou plakietou pri príležitosti 30. výročia Slovenského národného povstania.

Bol vášnivým poľovníkom v Poľovnom združení Liška Vinné. Aktívne pôsobil aj v ZO SZPB v Zbudzi. Zomrel 23. septembra 2001 vo veku 80 rokov. Pochovaný je na miestnom verejnom cintoríne. Vzhľadom na uzavretý životný príbeh Michala Ferka, za jeho angažovanosť v národnom boji za oslobodenie v rokoch 1944 – 45, ale aj za následne dlhoročné pôsobenie v prospech obce Zbudza a jej občanov, môžeme ho považovať za významného rodáka a občana tejto obce a zaradiť ho do novodobej galérie významných osobností obce Zbudza.

Ing. Mgr. Anton Meteňko, PhD.

Michal a Matilda Ferkovci obklopení vnúčatami.

Snímka: archív

Aj významné kríže v obci Zbudza majú svoje jubileá

90-ROČNÝ JUBILANT PRED KOSTOLOM

Tým starším, 90-ročným, je kríž pred rímskokatolíckym kostolom v Zbudzi. V zachovanej kronike obce z rokov 1947 – 2010 kronikár stručne uviedol na niekoľkých desiatkach strán aj udalosti z predchádzajúcej histórie obce. Na str. 4 sa v jednoriadkovom zápise uvádza „Pred kostolom je mramorový kríž postavený roku 1931 a to Jurajom Harvilom a Jánom Prepilkom“.

Pred kostolom je mramorový kríž postavený roku 1931 a to Jurajom Harvilom a Jánom Prepilkom.

Zdroj: OcÚ v Zbudzi, Jednotný zápis, s. 4

Spresníme tento zápis. Išlo zrejme o horlivých rímskokatolíckych veriacich, darcov financií na výstavbu tohto kresťanského symbolu. Samotná realizácia tejto drobnej sakrálnej stavby bola zrejme v rukách skúseného kamenára. Aj priezvisko prvého mecenáša nezodpovedá súčasným realitám. Bol ním zrejme „Juraj Havrila“, starý otec súčasného starostu obce. Kríž dominuje priestoru pred kostolom.

„Hruškov kríž“ má už 50 rokov

Druhým „jubilantom“ je centrálny kríž na miestnom verejnom cintoríne Zbudza. V príspevku ho nazývame „Hruškov kríž“. Je na to viac dôvodov.

Nápis na jeho severnej strane znie:

Tento sv. kríž na slávu BOŽU a večne odpočinutie svojho syna JANA zomrel 5.11.1945 ako vojak 2 svet. vojny pochovaný v HANOVERU postavil otec JÁN HRUŠKA r.1971

„Hruškov kríž“, miestny verejný cintorín Zbudza, nápis zbooku.

„Tento Sv. KRÍŽ na Slávu BOŽU a večne odpočinutie svojho syna Jana

zomrel 5.11.1945 ako vojak 2 svet vojny pochovaný v HANOVERU postavil otec JÁN HRUŠKA r 1971“.

Aj v tomto prípade iniciátorom a financovateľom tejto sakrálnej stavby bol horlivý katolík. Ján Hruška st. dal tento kríž postaviť v roku 1971. Takto vyjadril svoj smútok nad stratou najstaršieho syna Jána. Pieta vyvrcholila pred nadchádzajúcim nezožitým jeho jubileom (v roku 1972 by sa bol dožil päťdesiatky). Pripomeňme, že Ján Hruška ml. zomrel na útrapy vojny takmer pol roka po dovŕšení 22 rokov svojho života ako prvá obeť II. svetovej vojny z obce Zbudza. (A. M.)

Zo slávnosti sviatku Sedembolestnej Panny Márie v Zbudzi. Hlavným celebrantom a kazateľom bol dp. L. Onderčín, koncebrovali o. M. Csérep a dp. K. D. Boleš. Podrobnejšie v článku Slávnostný deň na str. 1.

SPOLOČENSKÉ OKIENKO

V II. polroku 2021 sa narodili:

Richard ZALUŽICKÝ (Oreské), Martin JEVIN (Staré), Mia ŠPONTÁKOVÁ, Richard Gregor PULÁK (obaja Zbudza).

Uzavreli manželstvo:

Marek PETRÍK a Viktória PENCÁKOVÁ, Rudolf KOZÁR a Dominika PAŇKOVÁ, Daniel VALO a Katarína TOMKOVÁ, Milan ČMIL a Veronika ADAMOVA (všetci Zbudza).

Oslávil životné výročia:

50 rokov – Ludmila FERKOVÁ, Milan KUŽMA-MELKO, Anton HUJDIČ (všetci z Oreského), Renáta LAZOROVÁ, Anna VLADOVÁ, Jiří HUSÁR, Hedviga ŠIMALOVÁ, Alena ŠUMILOVÁ, Vladimír OSTROVRCHÝ, František ŠUMILA, Ján ŠČAMBORA, Cyril VASIL, Iveta DERMEKOVÁ, Milan VASIL, Iveta DUNCOVÁ (všetci zo Starého), Vítězslav BERÁNEK, Jozef PULÁK, Vladimír BĀDIDA (všetci zo Zbudze).

60 rokov – Marta BORKOVÁ, Jozef TALNAGI, Monika HARAKALOVÁ (všetci z Oreského), Klára MAUEROVÁ, Terézia TRACHTOVÁ, Ján KRIGER, Ján ŠMIGA (všetci zo Starého), Jozef SOTÁK (zo Zbudze).

70 rokov – Ján NEDZBALA, Matilda BALKOVÁ, Terézia POPOVIČOVÁ (všetci z Oreského), Mária FERENCOVÁ, Milena GUBIKOVÁ, Andrej JURÍK, Mária BAZSÓOVÁ (všetci zo Starého), Gustáv SOTÁK (zo Zbudze).

75 rokov – Angela BLICHOVÁ, Terézia HATALOVÁ (obe zo Starého).

80 rokov – Severína BEREŠOVÁ, Angela PASTIRÁKOVÁ, Pavol PASTIRÁK, Štefan TUTKO (všetci z Oreského), Cyril HUĎO, Jaromír ŽUŽO (obaja zo Zbudze).

81 rokov – Helena MELNÍKOVÁ, Serafína MELKOVÁ (obe z Oreského), Terézia RUJAKOVÁ (zo Starého), Eva MANDŽÁKOVÁ (zo Zbudze).

83 rokov – Marta KOČERHOVÁ (zo Starého).

85 rokov – Hedviga DUNCOVÁ, Katarína ŠALACHOVÁ (obe zo Starého), Anna DZIVÁKOVÁ (zo Zbudze).

86 rokov – Mikuláš DANKO (z Oreského), Bernardína POLAKOVÁ a Jozef PREPILKA (obaja zo Zbudze).

87 rokov – Filoména HAMARIČOVÁ, Viliam MELKO (obaja z Oreského), Ján SINČÁK a Anna DZURJOVČINOVÁ (obaja zo Zbudze).

88 rokov – Jozefína CIGANOCOVÁ (z Oreského), Kvetoslava PAVLOVČÁKOVÁ (zo Zbudze).

90 rokov – Margita KIŠOVÁ (z Oreského), Jozef ADAMIK, Štefan MAČEJKO (obaja zo Starého).

94 rokov – Helena SENTIVÁNIOVÁ (z Oreského), Katarína PLUCHTOVÁ (zo Starého).

96 rokov – Paulína HRICIKOVÁ (zo Zbudze).

97 rokov – Paulína MISÁROVÁ (zo Starého).

Opustili naše rady:

Anton HIRJAK (nar. 1940), Viliam MELKO (1934), Filoména HAMARIČOVÁ, rod. Gajdošová (1934), Mikuláš DANKO (1936), Jozef BEREŠ (1936), Katarína SVĀTOJANSKÁ, rod. Maciková (1935) – všetci z Oreského, Ján BLICHA (1941), Ján JANOV (1945) – obaja zo Starého, Miron DLUŽANIN (1950), Anton KLOČANKA (1949), Terézia HUĎOVÁ, rod. Guľašová (1941), František FERKO (1949), Klára KOZÁROVÁ, rod. Beňaková (1953), Juraj KOZÁR (1953) – všetci zo Zbudze.

K 31. decembru 2021 bolo prihlásených k trvalému pobytu v Oreskom 491, v Starom 762 a v Zbudzi 531 obyvateľov.

KRÁTKA HASIČSKÁ SEZÓNA

Športová sezóna našich dobrovoľných hasičov DHZ Staré bola v tomto roku pomerne krátka. V súvislosti s pretrvávajúcou situáciou s ochorením covid-19 sa neuskutočnilo viacero každoročných súťaží. Naše ženy sa však rozhodli zapojiť sa v tomto roku do Zemplínskej hasičskej superligy.

Slubný úvod žien, slabší záver

Prvý súťaž absolvovali v Topolovke, kde zvíťazili lepším časom z druhého pokusu (18,74 s). Vylepšili si ním svoj „tímový“ rekord z roku 2019 a Erika Lazorová brala cenu pre najrýchlejšiu prúdarku.

Na druhé ligové kolo vycestovali do Veľkých Revíšť, kde ich výkon bol hodnotený ako druhý najlepší.

V Horni sa však našim dievčatám vôbec nedarilo. Tretie vystúpenie v rámci ZHSL tak bolo bez lepšieho bodového zisku.

Po nešťastnej Horni sa ženy "otriasli" a na predposlednom ligovom kole, ktoré sa uskutočnilo v Zbinciaci, zvíťazili časom 19,06 s.

Pred finálovým kolom v Dlhom nad Cirochou figurovali dievčatá na priebežnom druhom mieste a stále živili šancu na celkové víťazstvo. Výsledkami súťažných pokusov však nestačili na súperky, a tak aj svoje druhé vystúpenie v ZHSL premenili na celkové druhé miesto.

Muži napodobnili ženy

Muži sa prvýkrát v tejto sezóne predstavili na nočnej súťaži v Modre nad Cirochou. Svoje úvodné vystúpenie dosiahnutým časom 15,64 s pretavili na víťazstvo.

Pri príležitosti 100. výročia DHZ sa zúčastnili pohárovej súťaže v Belej nad Cirochou. Že sa im v Belej (Dokončenie na str. 8)

MAJÚ VYŠE 45 ROKOV

Aj keď najpopulárnejším športom v Zbudzi je dlhodobo futbal, predsa bola snaha v takej menšej obci porovnať výkonnosť aj v individuálnych športoch. Stalo sa tak až v polovici 70-tych rokov. Koncom augusta 1975 zorganizovala mládežnícka organizácia (SZM) pod vedením svojej predsedníčky Milky Tkáčikovej veľké športové podujatie pod názvom „Dedinské športové hry mládeže“.

Z hodnotných výkonov spomeňme čas víťaza cyklistickej časovky. Jozef Soták (*1961) sa s výkonom 18:30 min. stal prvým víťazom a stanovil rekord v tejto disciplíne. Trať bola vytýčená po asfaltovej ceste Zbudza, most Baňka pri ihrisku – Oreské, začiatok obce a späť. Súťaž sa uskutočnila za plnej cestnej premávky. Ďalší hodnotný výkon bol dosiahnutý v disciplíne hod 150-gramovou kriketovou loptičkou. Súťaž prebiehala na futbalovom ihrisku. Najlepší výkon siahla približne „od pätky k pätke“. Antonovi Meteňkovi (*1958) namerali rozhodcovia 82,05 m. V roku 1975 sa súťaž zúčastnilo 23 pretekárov.

Aj ďalší ročník športového podujatia organizovala nasledujúci rok v obci mládežnícka organizácia. Toto veľké športové podujatie sa konalo pod názvom „Dedinská športová olympiáda“. Takmer 40 súťažiacich zápolilo 2 týždne v júli 1976 v 12 disciplínach. Najhodnotnejšie výkony sú ešte aj po vyše 45 rokoch športovými rekordmi obce Zbudza. V šprinte na 60 m dosiahol víťaz Anton Meteňko čas 7,2 s, tento šprintér vyhral aj beh na 100 m časom 12,2 s. Skok do výšky vyhral výkonom 165 cm a do diaľky skočil 554 cm. Všestranný atléť vyhral aj vrh gulou (6,25 kg)

výkonom 11,60 m. Najlepší výkon dosiahol v hode oštepom (800 g), keď hodil 50,90 m, tento výkon možno považovať za najlepší dosiahnutý na tomto športovom podujatí. Spestrením súťaží bola disciplína plávanie na 60 m voľný spôsob. Vyhral ju Jaroslav Čmil (*1961) časom 53,3 s. Súčasne s „olympijskými“ súťažami boli vyhodnocované „Majstrovstvá obce Zbudza“. V piatich vekových kategóriách bolo celkom udelených 48 majstrovských titulov.

Treba pripomenúť, že okrem cyklistiky a plávania si samotní súťažiaci pripravili športoviská priamo v obci, najmä na miestnom ihrisku a jeho okolí. Súťažné sektory mali tak trávno-hlinitý povrch. Rozhodcovia mali k dispozícii stopky a meracie pásma. Spomínané výkony – rekordy sú výzvov aj pre súčasnú mládež z obce, či je schopná zmerať si sily na športovom poli (atletika, cyklistika, plávanie) s generáciou pred takmer polstoročia. Podrobnejší opis spomínaných súťaží, rekordov a rekordérov obce je možné nájsť v dokumente na webe obce Zbudza v sekcii Kultúra a šport resp. priamo na adrese https://zbudza.sk/wp-content/uploads/2015/11/www_zbudza_sport1975-77_a4.pdf. A. M.

KRÁTKO ZO ŠPORTU

FUTBAL

DOSPELÍ

VIII. liga Západ ObFZ Michalovce

Ročník 2021/2022 – jesenná časť

10. kolo (13.6.2021):

MORAVANY – ZBUDZA 1:1 (1:1)

Góly: Valiga – Soltész. ŽK: Soltész. Pred 20 divákmi rozhodoval Kaffan.

2. kolo (29.8.2021):

ZBUDZA – SOBRANCE B 3:0 kont.

3. kolo (5.9.2021):

JASTRABIE p/M – ZBUDZA 2:1 (2:0)

Góly: Belavý 2 – Andrejev. ŽK: Belavý, Kočerha (d). Pred 20 divákmi rozhodoval Mráz.

4. kolo (12.9.2021):

ZBUDZA mala voľno.

5. kolo (19.9.2021):

ZBUDZA – BEŠA 2:0 (2:0)

Góly: Tálnagi, Jakub. ŽK: D. Pongó (h). Pred 40 divákmi rozhodoval J. Zambory.

6. kolo (26.9.2021):

ÚBŘEŽ – ZBUDZA 4:3 (2:1)

Góly: Peter, Kima, Martin Murgač, D. Murgač – Sabol 2, Jakub. ŽK: Kosoru, Miker (d). Pred 30 divákmi rozhodoval Mazár.

7. kolo (3.10.2021):

ZBUDZA – STRETAVA 5:1 (4:0)

Góly: Soltész 2, Sabol, Macejka, Tálnagi – Tomčí. ŽK: Soltész, Dzurjovčin – Doda. Pred 25 divákmi rozhodoval Dirda.

Jesenná tabuľka 2021/2022

1. Jastrabie p/M	6	5	1	0	16:4	16
2. Zbudza	6	3	1	2	15:8	10
3. Úbrež	6	3	1	2	16:17	10
4. Moravany	6	2	3	1	16:9	9
5. Sobrance B	6	2	0	4	6:21	6
6. Beša	6	1	2	3	4:8	5
7. Stretava	6	1	0	5	9:15	3

ŽIACI U-15

IV. liga ObFZ Michalovce

1. kolo (27.8.2021):

LASTOMÍR – ZBUDZA 3:9 (0:5)

Góly: F. Mandžák 3, Butka 2, Miker 2, Jakub Mandžák, Jozef Mandžák (11 m). Pred 30 divákmi rozhodoval Babjak.

8. kolo (31.8.2021):

HOROVCE – ZBUDZA 25:0 (10:0)

Góly: D. Trusa 9, Laškoty 4, Novák 4, R. Matu 3, Dudáš 2, T. Matu, Haber, Novotný. Pred 45 divákmi rozhodoval Mišo.

3. kolo (10.9.2021):

KRÁSNOVCE – ZBUDZA 4:1 (2:0)

Góly: Vinc 3, M. Didová – Butka. Hrlo sa v Zalužiciach. Pred 35 divákmi rozhodoval Stretavský.

4. kolo (17.9.2021):

ZBUDZA mala voľno.

5. kolo (24.9.2021):

ZBUDZA – ZÁHOR 17:0 (8:0)

Góly: F. Mandžák 5, Jakub Mandžák 4, Butka 3, Jozef Mandžák 2, Vadel, Puľaková,

V prípade potreby "vyťahujú" staranskí hasiči techniku aj mimo súťažnej sezóny. Snímka: MB

KRÁTKA HASIČSKÁ SEZÓNA

(Dokončenie zo str. 7) pomerne darí, potvrdili aj tentokrát, keď časom 15,01 s získali prvé miesto.

Pohárové súťaže, ktorých sa mohli zúčastniť aj neligové tímy, sa konali aj v rámci niektorých kôl ZHSL. Naši muži si tak zabehli súťažné pokusy v **Zbinciach**, výsledkom ktorých bolo pekné **tretie miesto** za dosiahnutý čas 15,56 s.

Pohárovú súťaž absolvovali aj v **Dlhom nad Cirochou**. Tu sa im ušlo nepopulárne **štvrté miesto**, avšak **Lukáš Minkanič** si odniesol **cenu pre najrýchlejšieho prúdara** súťaže.

Muži sa v tejto sezóne ukázali aj na **nočnej súťaži** v **Bijacovciach**, kde majú družstvá na predstavenie sa iba jeden súťažný pokus. V mužskej kategórii ich bolo hodnotených spolu 33, našim mužom patrilo **12. miesto**. Nočná súťaž s našou účasťou sa konala aj v **obci Žipov**, kde si prvým pokusom zabezpečili postup do finále. Tam sa však nezlepšili a patrilo im konečné **štvrté miesto**.

Poslednou súťažou pre mužov bol **Podvihorlatsko – zemplínsky superpohár**, ktorý sa uskutočnil vo **Veľkých Revištiach**. Priemerným časom ukončili svoje účinkovanie ziskom **šiesteho miesta**.

Okrem súťaží aj zásahy

Dobrovoľní hasiči v tomto roku **zasahovali dvakrát**. V prvom prípade išlo o **prečistenie potrubia** v **obci**. Druhý zásah vykonali tesne pred Vianocami. **Požiar zasiahol** v ranných hodinách **strechu rodinného domu** v **obci**. Naši dobrovoľníci vykonávali asistenčnú pomoc privolaným profesionálnym hasičom z **HaZZ Michalovce**. (maja)

V ZBUDZI TO "ŽIJE" FUTBALOM

Jedinou z našich troch obcí, kde zo "žije" futbalom, je Zbudza. A to aj napriek krátkodobému výpadku v sezóne 2018/2019, kedy Zbudžania ako rezerva Strážskeho vystúpili z rozohreanej súťaže. V prebiehajúcej sezóne 2021/2022 tu dokonca pribudlo **žiacke družstvo U15**, ktoré bolo zaradené do **IV. ligy ObFZ príslušnej vekovej kategórie**.

Mladí futbalisti FO Zbudza pravidelne trénujú na miestnom futbalovom ihrisku pod vedením dvojice **L. Kincel – J. Puľak**. Je to pekný pohľad na chlapcov a dievčatá keď trénujú a hrajú aj za podpory rodičov, ktorí s nimi prežívajú víťazstvá i prehry.

Radosť nám urobili už v 1. kole, keď v Lastomíre vyhrali 9:3 a F. Mandžák sa uviedol hetrikom. Neradi však budú spomínať na zápas v Horovciach, kde "vyfasovali" 25-gólový prídel, po ktorom nasledovala prehra v Krásnovciach rozdielom triedy. Zdá sa, že voľ-

no vo 4. kole im pomohlo a v najbližšom stretnutí rozdrvili doma Záhor 17:0. Strelecky opäť vynikol F. Mandžák, autor 5 gólov a do streleckej listiny sa zapísala aj prvá "baba" v histórii zbudžanského futbalu V. Puľaková.

Po "hodoch" býva "bolenie brucha" a tak ďalšie tri zápasy tunajšia mladá prehrala. Mrzí najmä prehra v Čičarovciach, kde družstvo ešte v 42. min. viedlo 4:2, ale nakoniec inkasovalo až 5-krát a vrátilo sa bez bodu. K úspechom treba prirátavať aj domácu výhru 5:3 nad Bracovcami a 4 góly R. Butku.

Naši teda zimujú na 6. mieste. **Strelci gólov:** Butka (13), F. Mandžák (9), Jakub Mandžák (5), Jozef Mandžák (3), Miker (3), Vadel (2), Bocko (2), Puľaková (1), Adam Hlinka (1). O výsledky sa zaslúžil tento **káder:** Adam Hlinka, Adri-

KRÁTKO ZO ŠPORTU

Adam Hlinka. Pred 25 divákmi rozhodoval Dziaď.

6. kolo (1.10.2021):

ČIČAROVCE – ZBUDZA 7:4 (2:4)

Góly: Jacko 3, Tóth 2, Tóbiás, Matoušek – Bocko 2, Vadel, F. Mandžák. ŽK: Majoros. Pred 25 divákmi rozhodoval Dirda.

7. kolo (8.10.2021):

ZBUDZA – RAKOVEC n/O 2:4 (0:2)

Góly: Butka 2 – Pavlov 3, Radyk. Pred 20 divákmi rozhodoval Dziaď.

2. kolo (3.9.2021):

ZBUDZA – BUDKOVCE 1:4 (0:2)

Góly: Butka – Paľo, Tomkovič, Belej, S. Kotora. ŽK: Tomkovič 2, Paľo. ČK: Tomkovič. Pred 15 divákmi rozhodoval Lazor.

9. kolo (14.9.2021):

ZBUDZA – BRACOVCE 5:3 (1:2)

Góly: Butka 4, Miker – Tokár 2, Setlák (11 m). Pred 20 divákmi rozhodoval Mazár.

Jesenná tabuľka 2021/2022

1. Čičarovce	8	7	0	1	56:13	21
2. Horovce	8	6	2	0	55:8	20
3. Budkovce	8	6	1	6	49:14	19
4. Krásnovce	8	5	0	3	41:18	15
5. Rakovec n/O	8	4	1	3	42:21	13
6. Zbudza	8	3	0	5	39:50	9
7. Bracovce	8	1	1	6	27:38	4
8. Lastomír	8	1	1	6	24:44	4
9. Záhor	8	0	0	8	3:130	0

POHÁR ObFZ

1. kolo (10.10.2021):

BEŠA – ZBUDZA 4:2 (1:0)

Góly: Ádi 3, Ch. Mitera – Béreš, Macejka. Hostia nastúpili s 10 hráčmi. Pred 10 divákmi rozhodoval Dziaď.

Do 2. kola postúpila Beša. -red-

án Hlinka, Jozef Mandžák, Jakub Mandžák, Filip Mandžák, Tomáš Sivák, Mauricius Tomáš, Enrico Barkai, Samuel Vadel, Ramón Butka, Michal Miker, Daniel Papinčák, Viktória Puľaková, Laura Barkaiová, Maxim Bocko, Jozef Nadzam a hostujúci hráči z Iňačoviec: Boris Ridaj, Kevin Ridaj, Marián Nistor, Martin Bady, Nikolas Nistor. **Trénermi** boli L. Kincel a J. Puľak, **ved. družstva** J. Dudaš. (JD a JPBZ)

REPREZENTOVALI

Káder FO Zbudza – **dospelí:** Patrik Hirjak – Lubomír Andrejev, Michal Andrejev, Lukáš Béreš, Erik Dančíšin, Miroslav Dudaš, Jaroslav Dudáš, Matej Dudra, Samuel Dzurjovčin, Erik Hricík, Martin Jakub, Ladislav Kincel, Luboš Kočan, Peter Kužma, Dušan Macejka, Christin Mandžák, Mikuláš Mika, Dominik Minkanič, Juraj Sabol, Marián Soltész, Pavol Tálnagi, Rastislav Tekáč. **Tréner** a **vedúci mužstva:** Jaroslav Dudáš. (JD)

Pod Bukovinou

Noviny obyvateľov obcí Staré, Zbudza a Oreské
Vychádzajú dvakrát ročne. Vydáva Obec Staré, IČO: 00 325 805. Riadi redakčná rada v zložení: Ing. Michal Bereznanin, Ing. Matej Havrila a Bc. Agnesa Stričková. Zodpovedný redaktor J. P. Zemplínsky. Sídlo vydavateľa a redakcie: Obecný úrad, Staré 208, 072 23 Staré. Tel.: 056/688 70 41. Evidované MK SR pod č. EV 4422/11. ISSN 1339-455x.